

такі аспекти спілкування, як соціальна перцепція, атракція, само-презентація, уміння встановлювати та підтримувати контакт, «пристосування» у спілкуванні, активне слухання, уміння вербальної та невербальної комунікації. Комунікативна поведінка учасників на різних етапах рольової гри аналізувалась за певними критеріями. Заключним етапом тренінгу були групова рефлексія та підведення підсумків роботи групи. Результати вимірювання рівнів комунікативної компетентності майбутніх фахівців з економіки показали, що запропонований тренінг сприяє оволодінню її компонентами.

*Мищенко І. Б., канд. пед. наук, доцент,
кафедра теорії та технології
соціальної роботи НПУ ім. М. П. Драгоманова*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧИЙ ТРЕНІНГ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Своєрідною формою організації навчальної діяльності, яка інтегрує традиційні й активні методи, є тренінг. Тренінгові технології в освітній практиці майже не мають предметних або функціональних обмежень. З'ясовуючи способи реалізації інтелектуально-творчого тренінгу розвитку особистісно-професійного потенціалу студентів у процесі професійної підготовки, ми переконались у тому, що його можна відобразити в загальній структурі психолого-педагогічної підготовки в такій організаційній формі, як індивідуальні заняття.

Останні дослідження вчених [1] доводять наявність загальних закономірностей досягнення ефективності тренінгу незалежно від його теоретичної та методологічної спрямованості. Визначення і обґрунтування етапів виникнення та закріплення ефекту тренінгу можна представити так [1]: виявлення та вилучення до зовнішнього плану неконструктивних елементів і моделей поведінки; створення нового еталона ефективної поведінки у зовнішньому плані; модифікація поведінки учасників тренінгу в бік максимального наближення до еталону і закріплення його у внутрішньому плані. Ефективність тренінгу визначається логікою його побудови та розвитку з метою виявлення неефективних дій і заміни ефективними діями.

Інтелектуально-творчий тренінг спрямований на набуття актуального досвіду й особистого переживання, активізацію механізмів розвитку особистісно-професійного потенціалу особистості студентів, зокрема критичності, стратегічності, рефлексивності, оригінальності, гнучкості та відповідальності тощо. Комплекс завдань, які цьому сприятимуть, охоплює тренувальні вправи на інтелектуальний і особистісний розвиток та практичні завдання, що передбачають складання пропозицій і рекомендацій для власного розвитку.

Під час проведення тренінгу, з метою підвищення розвитку особистісно-творчого потенціалу студентів, бажано варіювати їх роботу. Коли виконуються тривалі завдання, потрібно іноді робити короткі паузи, а якщо необхідно сприймати велику кількість інформації — робити їх частіше.

Рекомендується використовувати вправи і завдання, на виконання яких витрачається небагато часу, але часові обмеження не повинні бути жорсткими, певні завдання потребують гнучких часових меж.

Завдання не повинні бути надто легкими. Проте студенти мають знати, що вони можуть отримати пораду від викладача-тренера. Завдання різної складності дають змогу спостерігати динаміку досягнень студентів. Крім того, необхідно звернути увагу на той факт, що особистісна значимість кожного студента має бути досить високою. Тому необхідно враховувати досвід студентів, їх розуміння ситуацій тощо. Поєднання актуальних проблем професійної діяльності й ситуацій повсякденного життя передбачає набуття комплексного досвіду. При цьому контекст досвіду повинен бути цікавим і стимулюючим, а викладач-тренер готовим допомагати в одержанні інформації, в розвитку навичок, розумінні завдань. Після закінчення тренінгу потрібно зробити висновки, які дозволять усвідомити студентам динаміку особистісно-професійних змін.

Таким чином, застосування у програмі інтелектуально-творчого тренінгу комплексу методів, вправ і прийомів, які взаємно доповнюються, дають змогу цілеспрямовано підвищувати рівень розвитку особистісно-професійного потенціалу студентів.

Література

1. *Зайцева Т. В.* Теория психологического тренинга. Психологический тренинг как инструментальное действие: Монография. — СПб.: Речь. — М.: Смысл, 2002. — 80 с.